

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 72. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 15-го квітня 1943. No. 72, Jersey City, N. J., Thursday, April 15, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛЮДИ, ЩО НЕ ХОЧУТЬ БОРОТИСЬ ЗА СВОБОДУ, МОЖУТЬ ЇЇ ВТРАТИТИ, ОСТЕРІГАЄ ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ, ВЕЛИЧАЮЧИ ДЖЕФЕРСОНА

ВАШИНГТОН. — Стоячи з відкритою головою серед морозного вітру, що дотягав знад берегів Потомаку, президент Рузвелт промовляв до яких 5,000 гостей, що прибули на відкриття мармурового пам'ятника, збудованого на взір Пантеону, в грецькій (йонській) стилі і коштом трьох мільйонів доларів в пам'ять Тома Джеферсона, автора Американської Деклярації Незалежності і третього з ряду президента Злучених Держав. Президент Рузвелт порівнював часи Джеферсона з теперішніми, знаходячи багато спільного. Він підкреслює, що тепер, коли ідеали свободи в агонії, ми вчимося краще розуміти і цінити ті свободи. А як так, то й занепад свободи стане тим світланком, що заповідає нове й свободніше життя. Це станеться, казав президент, коли ми зрозуміємо те, що відчував Джеферсон, апостол свободи, що свободу можна втратити, якщо люди не захочуть за неї боротись. Джеферсон теж любив спокій і свободу так як і ми, казав президент, але й він не раз мусів вибирати між миром і свободою, так, як і ми були змушені вибирати.

Вірив, як і ми віримо, в людину, в нарід. Висказуючи глибоку віру Джеферсона в народню масу, президент Рузвелт висказав ось так погляд Джеферсона на нарід: „ніякий король, ніякий тиран і ніякий диктатор не може управляти народом так добре, як може собою правити сам нарід“. Цей висказ ішов впаді з головними думками промови, що були змерені проти „кожної форми тиранії над людською думкою“. Промова оберталась назагал біля тих пропам'ятних висказів Джеферсона, що виявляють ідеали американської демократії, а які є вириті на стінах пам'ятника.

Коротке, але дуже вчисте торжество. Хоч ціла церемонія тривала тільки 15 хвилин, але вона викликала глибоке враження. Отворено її молитвою єпископа протестантсько-єпископальної церкви, а закінчено благословенням католицького єпископа. По промові президента відспівала Грейс Мур, оперова співачка з Метрополитен Опері, американський гімн „Ди Стар Спенглед Бенер“.

ВУГІЛЬНІ ВЛАСНИКИ ВІДКИДАЮТЬ ПРОПОЗИЦІЮ НЮ ЙОРК. — Спір між власниками вугільних копалень і майнерською юнією ввійшов на новий шлях, коли зарядчики копалень м'якого вугля заявили, що не згодні прийняти пропозицію, предложену урядом через д-ра Джана Р. Стілмена, особистого представника президента Рузвелта. Пропозиція, на яку дала згоду секретарка праці, мисс Френсис Перкінс, є того роду, щоби замість давати майнерам денну підвишку в сумі \$2, власники копалень малиб зобов'язатись загарантувати майнерам шість днів тижневої праці на протяг 52 тижнів. Вугільні власники кажуть, що це „непрактичне“, та що зобов'язання не може перебрати ніяка того роду промисловість, якої продукція залежна від того, коли і який є збут.

ПОКАРАНО ЗА СПІЛЬНИЙ БОЙКОТ ГАЗЕТИ. НЮ ЙОРК. — Покарано ореченням федерального суду 16 найбільших департаментових склепів, між якими є такі як Гімбель, Мейсі, Альтман, Сакс і т. д. за те, що змовились спільно бойкотувати часопис „Ню Йорк Таймс“ і не поміщувати в ньому оголошень, яких ціну часопис підніс з днем наступного 7 травня. Сам часопис, як оголошує, не робив ніяких доносів і не вносив ніякої жалоби. Разом покарано ті склепи на суму \$80,000, себто кожний склеп по \$5,000. Доходження вів департамент справедливости.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ВОЕННОЇ ПОЗИЧКИ НЮ ЙОРК. — На Ню Йорк призначено закуп другої воєнної позички на суму трьох біліонів доларів. За два дні кампанії розпродано тих бондів на \$1,365,000,000; себто майже на половину припадаючої на Ню Йорк суму.

СЛІДКУЮТЬ ЗА АМЕРИКАНСЬКИМ КОНГРЕСОМ. ВАШИНГТОН. — Урядові кола стверджують, що цілий світ пильно слідкує за тим, яке становище займають конгресмени і сенатори до справи торговельних договорів з чужими країнами. Кажуть, що по тім становищі буде видно, чи Америка захоче по війні з світом співпрацювати.

ВЗОРЕЦЬ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО СОЮЗУ. ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вітаючи письмом „Все-Американський День“, заявив, що те, що обидві Америки стоять рама об рама в боротьбі з агресорами буде початком для створення великого світового об'єднання усіх держав.

Рада Воєнної Праці Проти Таких Підвишок Платень, що Спричиняють Інфляцію і Нарушують Зарядження Президента — „Держати Ряд“

ВАШИНГТОН. — Стабілізаційний розпорядок президента Рузвелта, виданий 8 квітня, яким заборонено підвищувати платні, буде виконаний вщості, буквально так, як був проголошений. Це виходить ясно з рішення Ради Воєнної Праці, яким вона вирішила справу підвишки, якої домагався льокаль 309, Інтернешенел Юніон Майн, Мил енд Семент Воркерс (Конгрес Промислових Організацій), якого члени зайняті працею в Юніверзал Атлас Семент Компані в Юніверзал, Па. Референт Ради Воєнної Праці, Лоренс Р. Гілл, заявив за підвишку 5.5 центів на годину, щоби таким чином вирівнати нерівності у платнях робітників, зайнятих у різних фабриках цієї компанії. Рада Воєнної Праці рішила, що робітники льокалю 309 є управнею до підвишки в сумі 1.8 центів на годину, згідно з Литл Стіл формулою. Та Рада згодилась на підвишку в сумі 2 центів на годину, важну від 21 вересня 1942 року, беручи під увагу те, що платня не повинна бути нижче життєвого урєвня. Це останнє дозволяє брати під увагу розпорядок президента з 8 квітня. Рада має до розгляду 17,000 зголошень на підвишки заробітних платень, з яких, як каже, 10,000 будуть відкинєні, бо суперечать тому, чого домагається президент, що наказує „держати ряд“ і не допускати до підвишок, а тим самим до інфляції.

ЯПОНЦІ ПРОБУЮТЬ ДАРЕМНО ЗДОБУТИ ПЕРЕВАГУ В ПОВІТРІ

ДЕСЬ В АВСТРАЛІЇ. — Японія згрмадила знову великі воєнні сили і буде пробувати нову офензиву, щоби дістати повітряну контролю, без якої даремні її зусилля, бо це є всміл перевозити кораблями військо і воєнні матеріяли, коли у повітрі домінують Альянти. Та Альянти це знають і тому завдали знов нові повітряні удари японцям в Новій Гвінеї і на Соломонських островах, згідно з тим, що подає генерал сер Томас Блеймі, австралійський командант альянтських сухопутних сил на Полуднево-західнім Паціфіку.

ФІЛЬМА, ЩО ПРЕДСТАВЛЯЄ ГЕРОІСТВО ВОСЬМОЇ БРИТІЙСЬКОЇ АРМІЇ

НЮ ЙОРК. — Зачали виставляти нову британську фільму, „Дезерт Виктор!“, що представляє бої Восьмої Бритійської Армії в Африці, як наступала на армії ген. Ромеля, які розгромля серед великих труднощів. Кажуть, що це чудова фільма, найкраща з усіх воєнних.

ОБ'ЄДНАННЯ ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ЛІТАКІВ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Об'єднались 16 компаній, з скоуді і заходоу, що продукують воєнні літаки, створили компанію н. н. „Нешнел Ейркрафт Продюкшн Кавсайд Інк“. Це на те, щоби приспівити і поліпшити продукцію воєнних літаків.

Акція за Об'єднання Французів

ЛОНДОН. — Тут скликано збори Французького Національного Комітету для розгляду рапорту генерала Катру й для вироблення плану об'єднання сил Воюючих Французів під генералом Де Голом і африканських французів під генералом Жіродом. Генерал Катру відбув конференцію з британським секретарем заграшних справ, Іденом.

САМОГУБСТВО ВИЗНАЧНОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ГЕНЕРАЛА

БЕРН. — Паризьке радіо подало вістку, що з ріки Сени виловлено тіло генерала Жан-Жиль-Анрі Мордока, котрий видимо поповнив себегубство. Мордок мав при смерті 75 літ. Він грав визначну ролу в першій світовій війні як військний дорадник прем'єра Клеманса. Опісля влі був командантом одного корпусу в Рурщині підчас її окупації. Причиною самогубства вважають стан здоров'я й фінансові клопоти, в які попав не дивлячися на те, що він був прихильником політики Петена.

ВІЙНА ЖОРСТОКА—КАЖЕ НАВІТЬ НАЦІСТИЧНИЙ ЧАСОПИС

БЕРН. — Страсбурська газета „Нахрхтєн“ каже в своїй статті про повітряні рейди: „Що на нас тяжить, то факт, що ми не маємо ніяких способів запобігти таким жорстокостям (рейдам на Париж і Антверпю). Ми мусимо признати, що війна зробила поворот до жорстокостей, якого ми не передбачили“.

РОМЕЛЬ В ІТАЛІЇ?

МАДРИД. — З Віші приходять чутки, що маршал Ромель вилетів до Італії на поспішну конференцію німецьких і італійських військових командантів, котру скликано на його домаганья. Віші каже, що Ромель хотів би знати, які рішення запали на конференції Гітлера й Муссоліні в минулому тижні, та що він правдоподібно вернеться назад до Тунісу.

ДО ПЕЧІ. — Черета 155-міліметрових куль машерує шістьками до фабричної печі, де гаряч доходить до 1540 ступнів Фаренгайга. Нагрівання в ній це одна з трьох операцій у продукції таких куль.

ЗАТЯГАЮТЬ ТУГІШЕ ПЕТЛЮ НА ШІЮ ОСІ В ТУНІСІ

АЛІАНТСКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Перша британська армія, висунувшись двадцять миль поза Керуан, станула на ліній облоги попри восьму британську армію, що наступає здовж морського побережжя. В цей спосіб вони сперли війська держав Осі в кутку Тунісу, а тимчасом альянтські летуни били по ворожих летничих майдаках, як і по комунікаційних лініях і базах.

Ріг Тунісу, на котрому стиснено війська Осі, шіні вже багато менший ніж був учора. Восьма британська армія посунулася за один день 14 миль на північний захід від Сус. Значні поступи поробили теж альянтські війська, що наступають із заходоу. Французи захопили північний кінець лаңцоха Дорсальських гір.

У вівторок війська Осі були стиснені на поверхні 4,900 квадратних миль, себто на просторі величчии стейту Конетикоту. В усіх боях з ворогом у руки альянтів попадає багато воєнних бранців. Самі Французи взяли за один день у горах тисячу бранців.

ГЕН. МОНТГОМЕРІ ВІХАВ ДО ЗРУЙНОВАНОГО СФАКСУ.

СФАКС. — Коли генерал Монтгомері, командант восьмої британської армії, вїздив до Сфаксу, важного міста на побережю Середземного моря в Тунісі, мешканці прийняли його холодно й мовчки. Він їхав містом, знищеним гарматним обстрілом, справді здовж руїн. Це й поясняло наставлення населення до переможий.

Доперва в яку годину після приїзду французів й араби витали його зо запалом; поведінка британців переконала їх, що британці не бажають населенню лиха, а тільки хочуть знищити спільного ворога.

НОВЕ БОМБАРДУВАННЯ НЕАПОЛЮ.

КАІРО. — Американські бомбовики навідали в неділю рано італійське місто Неаполь. В боях пропав один американський літак. Інші зостріли три ворожі літаки й правдоподібно знищили п'ять інших. Бомби, скинені з літаків, поцілили корабельні доки й побережжя Віктора Емануєля. На другий день бомбардувано міста Козенцу, Кротоне й Піцо, в південній Італії.

ПОВІТРЯНИ РЕЙДИ РОЗРИВАЮТЬ ДОМАШНІЙ ФРОНТ У НІМЕЧЧИНІ.

СТОКГОЛЬМ. — За поданнями одної людини, що була в Берліні підчас трьох важких рейдів, альянтські бомбардування столиці з повітря поважно дезорганізує домашній німецький фронт.

За обсерваціями цієї особи, німецький уряд більше журиться власне цею дезорганізацією, ніж злим впливом бомбардувань на воєнний настрій населення. Що уряд цею справою журиться, про це свідчить факт, що д-р Гебельс, німецький міністер пропаганди, скликав конференцію для розважання повітряних рейдів.

Головним наслідком бомбардувань є виявлення повного браку робітників і матеріялів, потрібних для полагодження труднощів, впливаючих з бомбардування. Нема ні відповідних машин, ні компетентних людей. Від останніх бомбардувань наприклад в Берліні нашлись десятки тисяч людей без даху над головою, а уряд їм не може ніщо порадити. Шпитали, вже й без рейдів переповнені, дисципліна людей підчас рейдів слаба. Доперва поволи приучуються берлінці, що рейд це не жарт.

Аби зарадити хоч дещо на ці клопоти, уряд приказав відставити в кожній фабриці одну десяту частину робітників для надзвичайних робіт підчас рейдів. Беруть до такої праці навіть чужинців.

НІМЦІ АТАКУЮТЬ НА ЛЕНІНГРАДСЬКИМ ФРОНТІ.

ЛОНДОН. — За російськими комунікатами, німці поширяють свої офензивні операції на північному фронті в окрузі Ленінграду. Атакують повзами й піхотою, але червона армія відбиває їх з великими втратами.

Здовж ріки Волхова, де німці стратили в недавніх боях 2,000 вояків, російська артилерія розбиває німецькі лінії й фортифікації. Червона армія атакувала теж у секторі Смоленська. В Довельському басєні йшли бої тільки на меншу скалю. Німецькі літаки робили з Новоросійська рейд на Краснодар, на Кубанщині, але стратили в рейді 25 літаків, при чому російські летуни втратили 5.

Німецький комунікат каже, що цілий східний фронт спокійний.

ЧОРЧИЛ ПРО СУБМАРИНОВУ КАМПАНІЮ.

ЛОНДОН. — Прем'єр Чорчил заявив у британському парламенті, що Об'єднані Держави, можна сказати, більше ніж вдержуються на своїм становищі в атлантійській боротьбі проти підводних човнів. Він признав що наслідки субмаринової кампанії є поважні.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES, and Foreign and Jersey City Rates.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Наказна Правда

Признакою демократичного способу життя є те, що допускається існування різних думок і признається за кожним право не годитись з другим.

Усі ми з цього права можемо користатися. Але такі найбільше користають з нього комуністи, включно з українськими.

Правда, тепер та "критика" трохи ослабла з огляду на воєнний союз Злучених Держав з СССР.

Правда, тепер та "критика" трохи ослабла з огляду на воєнний союз Злучених Держав з СССР. Але як було передше? Та ж тоді комуністична пропаганда й сухої нитки не лишала на американських порядках, так, що виглядало, колиб їй вірити, що Америка це край найбільшого визиску і найбільшого зацофання.

Справа в тому, каже Гол, що знесення торговельних договорів викликало би в світі вражіння, що Злучені Держави вертаються назад до старої політики економічної ізоляції, господарського відосібнення.

Секретар Гол звертає увагу конгресови, що якби держави набрали такого вражіння, то це було би получене з великою шкодою і для воєнного зусилля й для післявоєнного наладнання.

що не є подиктоване комуністичною централею. Тому, хоч вони пишуть по українськи, хоч і передають часом таке, що ніби виглядає на оборону українського народу, воно такою обороною не є і бути не може, бо за тою обороною криється щось інше: нове поневолення українського народу.

Ось те є ті причини, що заставляють кожного з нас не вірити тій "правді", що її більшовики голосять як українську правду, кажучи, що вони одні її знають і її представляють.

Та був би й ще довго надумувався, колиб не перекінув листка у тім самім числі тогож часопису та не натрапив на кільометрову статтю ксьондза Мартина Ліпінського, президента Фондації ім. Пулаского, в якій подане доволі докладне звідомлення про великанську польську пропаганду — офіційну уряду та неофіційну американців польського роду.

EVERYBODY EVERY PAIN 10% Every dime and dollar not vitally needed for absolute necessities should go into WAR BONDS and STAMPS to add to the striking power of our armed forces.

Проф. Микола Чубатий.

РОЗМАХ ПОЛЬСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА ТЕРЕНІ АМЕРИКИ, А УКРАЇНЦІ

"Українці не спійон".

Того нагодовку статейка в групі редакційних статей появилося перед двома тижнями у польському ньюорському щоденнику "Нови Свят".

"Як тільки Росія" — пише "Нови Свят" — забрала голос "в обороні" українців, а советська амбаслада опублікувала статтю Корнійчука в формі, що пригадує дипломатичну ноту, українці розпочали оживлену діяльність.

Прочитавши ту статейку, я сам зачав протирати очі та вдумуватися чи дійсно "українці не спійон", а тільки я один спію, що нічого не знаю про "таку муравлину працю всіх обєднаних українських груп", супроти яких блідне "польська бездіяльність" та брак всякої пропаганди польської справи в Америці.

Та був би й ще довго надумувався, колиб не перекінув листка у тім самім числі тогож часопису та не натрапив на кільометрову статтю ксьондза Мартина Ліпінського, президента Фондації ім. Пулаского, в якій подане доволі докладне звідомлення про великанську польську пропаганду — офіційну уряду та неофіційну американців польського роду.

Що ж означає наведена статейка "Нового Свят": "Українці спійон" та це як сплять. І на другий бік перевертається, а про якунебудь акцію якихнебудь обєднаних українських груп в Америці не слыхати ні відати. Статейка ця, це ніщо інше, а тільки зручний трик дуже рухливого редактора "Нового Свят", п. П. Йолеса, щобі страшакон української діяльності ще більше підбичувувати поляків до праці, бож п. Йолес досконало поінформований про українську справу та добре знає, що українці таки сплять.

можемо собі дати спокій, з нами так эле не є.

Польська пропаганда в Америці.

Не думаємо дурити наших людей, як це робить п. Йолес з своїми людьми, маючи на увазі шляхотну ціль, очевидно з польського становища, зате хочемо на підставі другої річевої статті кс. Ліпінського представити розміри польської пропаганди в Америці.

Польська пропаганда в Америці йде двома шляхами. Одна має урядовий характер, отже походить від польського уряду на вигнанні у Лондоні, друга має характер приватний та повстає силами американського - польського громадянства.

Урядовим органом польської пропаганди є так званий Поліш Інформейшен Центр; його осідок в Лондоні, але головний відділ, куди більший ніж централь в Лондоні, є в Америці. Поляки здають собі дуже справу про вагу Америки при вирішуванні справ повоєнного світа й тому точку тяжести пропаганди перенесли до Америки. Замітне, що осідок Поліш Інформейшен Центр в Америці є не в Вашингтоні, тільки в Нью Йорку.

Поліш Інформейшен Центр видає дуже добре редагований тижневик "Ді Поліш Ревю", насвітлюючи всі діяння польського культурного, економічного, соціального та політичного життя.

Величезну роботу та користун для Польщі серед американського та англійського наукового світа робить польське наукове товариство в Америці, що носить назву "Поліш Інститут оф Артс енд Саєнсе". Цей Польський Науковий Інститут це установа напів державний, але більше громадський. Фінансово опирається тільки частинно на поміч уряду, в більшості опирається на вкладках членів, спомогаючих та добродіїв, що платять річні вклади найменше \$10 або одноразово найменше \$100 й більше.

Польський Науковий Інститут не тільки, що згромадив усіх польських науковців, що живуть на американським континенті, але також численних польських, в першу чергу американських вчених. В останнім часі Польський Науковий Інститут заложив свій відділ в Канаді, в Монтреалі.

Для пропаганди польської справи серед американських мас, робітників та фермерів, появляється теж напів тільки урядове видавництво, але оперте більше на фондах американських поляків "Полєд Файтс". В останнім часі це видавництво поширило свій обєм та завело улїшнення. Є це популярне видавництво для масового поширення серед американців.

З вибухом світової війни оснували американські поляки окрему установу для пропаганди польської справи не тільки серед американських поляків, яку назвали "Пуласкі-Фавндейшен". Членами є аме-

риканці польського походження або інституції з річною вкладкою \$10. Предсідником фундації є саме автор статті про польську пропаганду в Америці, ксьондз Ліпінський, горячий польський патріот. Фундація Пулаского видає інформаційний бюлетень для американської преси про польську справу під заголовком "Ді Пуласкі Фавндейшен Бюлетен". Тими бюлетенями фундація заснає американську пресу передовсім провінційно-нальну, яка такі бюлетені куди легше передрукує ніж преса столиця, що все рахується зходами великої політики. Річ природна, що своїми бюлетенями фундація Пулаского через провінційно-нальну американську пресу виконує великий вплив на американське громадянство, себто зведує публичну опінію для польської справи.

Крім фундації Пулаского американці польського роду створили ще "Фундацію Косцюшка", теж виключно власними жертвами. Ціль Фундації Косцюшка є інспирати польських вчених, даючи їм заробіток через писання наукових праць для пропаганди польської справи. Поляки уміють "злого вченого, як вартісну одиницю для цілого громадянства, запрятати для корисної праці для Польщі. У нас теж кожний питає, коли повстане Україна, але коли появиться людина, що моглаб корисно працювати, щобі та Україна скорше повстала, то дуже багато людей дивяться, коли той вчений вже раз замістє писати для добра України стане до роботи зі шуфлю. Робота зі шуфлю чи у шапі нікого не зневажає, звичайно дає куди краший заробіток ніж праця лєром. Та з цього одначе вилєє більша користь для всім намі вижиданої України: від праці ученого шуфлю чи пером? На це мусить дати собі відповідь само громадянство; польське таку відповідь дало, оснуваючи Фундацію Косцюшка. Польська Фундація Косцюшка для підпідняття польських вчених видала кілька цінних інформаційних книжок про Польщу в англійській мові, даючи з одного боку заробіток своїм ученим, а з другого боку кидуючи на американський ринок цікаві книжки про Польщу.

Оце великанські прямо розміри польської пропаганди на терені Америки. Поважно частинно переводить саме польське - американське громадянство, без помочи уряду. Тому відпадає виркунт: "поляки мають свій уряд тай він все робить". Не все робить, тільки частинно. Як бачимо, те йойкання "Нового Свят", це тільки удаване йойкання, бо наділі поляки роблять дуже багато; така стаття, як на початку захигована, має на цілі польське громадянство підбичувати до ще більшого зусилля ніж досі. Зо це історичні переломові часи, в яких вирішується справа Польщі. Сам ксьондз Ліпінський, здаючи звідомлення з своєї громадської праці, є здолований її вислідом: "Той дорібок" — пише він — "в порівнанні з тим, що ми мали перелєром роками є направило імпонуючий і можемо собі всі отворто та ширю погратулювати".

Це тільки польська пропаганда, що заторкає українську справу, а біля неї щонайменше вдвоє сильніша російсько-більшевницька пропаганда, звернена проти самостійності України. А що зробило американськo-українське громадянство за тих три воєнних роки? Яку воно розвело пропаганду для української справи? Тямити нам теж треба, що в історичні часи всі ми стоїмо перед судом історії і вона видасть справедливий осуд про це, що тоді, коли вирішувалася доля України, зробили американські українці на вільній землі Вашингтона в користь України. Мені видається що той суд історії для нас всіх буде розгорушочий. Країна пора американським українцям дійсно вже не спати!

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

Дороговказ Майбутнього

Американські газети розписалися широко про заяву, що її зложив секретар стейту податковому комітету палати репрезентантів конгресу. І промова найвищого по президенті урядника краю й газетні відклики на неї замітні передовсім тим, що вони відносяться до мало практичної в воєнний час справи, бо до справи торговельних договорів між державами.

Всеж таки, не дивлячися на це, секретар стейну не радить конгресові відкликати договорів про торговельний обмін, і ця його острогога є гарною лекцією державної політики. Кажє секретар Гол, що відкликання торговельних договорів Злученими Державами мало би великий вплив на політику, дарма що ці договори тепер властиво не мають практичного значіння.

Справа в тому, каже Гол, що знесення торговельних договорів викликало би в світі вражіння, що Злучені Держави вертаються назад до старої політики економічної ізоляції, господарського відосібнення. Що Злучені Держави хотіли би бути замкненим у собі господарством, яке покладається тільки на свої власні продукти. На думку Гола, ще й цим не вичерпується вся біда з відкликанням торговельних умов; воно саме зробило би в світі вражіння, що Америка не тільки хоче господарського відосібнення, але й політичного відосібнення. Себто що вона й не хоче робити ніякої політики на спілку з іншими державами світа, що вона хоче держатися осторонь інших держав, як це вона зробила через довгі роки після першої світової війни.

Секретар Гол звертає увагу конгресови, що якби держави набрали такого вражіння, то це було би получене з великою шкодою і для воєнного зусилля й для післявоєнного наладнання. Навіть хочби відкликання торговельних умов не робило такого вражіння, то невідкликання торговельних промов мусить зробити вражіння, що теперішній уряд Злучених Держав зовсім не бажає вести ізоляційної політики, яку повів сенат Злучених Держав, а опісля й адміністрація Злучених Держав, по закінченні першої світової війни. Промова секретаря Гола є свідочтвом, що Америка зрозуміла лекцію останньої чверти столїття своєї історії.

ІВАН ФРАНКО Основи Суспільности Повість 76) Вони майже рівночасно ввійшли до передпокою, в котрому ще поралась Параска, поспіваючи піском тількищо вимиту підлогу. Та коли ввійшли до покою, очам їх показався вид, якого вони, певно менш усього могли надїятися. О. Нестор із власної сили сидів на ліжку, держачись одною рукою за побічницю, а коло нього стояла Гапка й гудувала його, як дитину, парним молоком і розмоченою бужкою. З лица о. Нестора сшез той мертвий вираз, який був на ньому ще перед годиною. Голова була пообвивана рушниками, але, зрештою, о. Нестор виглядав, як звичайно, і страшна нічна пригода, бачилось, не лишила на нім надто великого слїду. Пані Олімпія аж у додонї сплеснула, ба-

Я вже післала до циркуля до Зворини, от-от тільки його не видно. Хоч я думаю, що його не треба. Ну, як же себе почуваете? Ослаблені трохи? Деж пак! Стільки крові витекло! Але ми з Гапкою візьмемо вас під свою опіку! За пару день будете здорові, як риба!

Вона говорила живо, багато, перескакуючи з предмету на предмет, немов старалася заговорити о. Нестора, не дати йому прийти до слова. При тім вона оберталася прудко до до о. Нестора, то до Гапки, то до садівника. Можна було подумати, що велика й несподівана радість розворушила її так дуже. Та на о. Нестора ота її балаканина зробила зовсім протилежне вражіння. Побачивши паню Олімпію, він замовк. Гарячковий блиск його очей почав гаснути, гарячковий рум'янець сшез із старечого лица, й воно зробилося знов блїде, аж зеленувати, мов у труна. Він почав трястися всім тілом, і по хвилі, знесилений, склонився головою так, що Гапка мусіла положити його на подушку. Простягнена на ковдрі його костиста рука стягалася судорожно, далі почала кидатися, а лице почало виражати намагання сказати щось. Та сили не стало, і він тільки зарухав посинїлими, безкровними губами.

— Хай вельможна пані будуть ласкаві йти до себе. Його це мучить. Йому не можна говорити, — полушептом сказала їй Гапка. — Як то, не можна говорити? — трохи немов обурилася пані. — Адже перед хвилею говорив із тобою. — Це так... кілька слів... — Шож він тобі казав? В тій хвилі о. Нестор так різко застогнав, почав так неспокійно кидатися на ліжку, рука його так швидко стяглася судорожними рухами, що Гапка не могла на це питання відповісти.

— Бачать ясна пані! Йому знов гірше! Прошу йти! Прошу йти! — Тут кочє дохтора треба! — промовив рішуче садівник. — Але що ви мені плетете? — з упертістю розпукки скрикнула пані. — Слабий, кочє...

тьфу! А я вам кажу, що він за два, за три дні встане на ноги. Ядєж я його знаю, в нього такі напади вже пару раз були. Власне його треба розрушати, розговорити. Отче Нестор! Ану, кріпїться! Підведїть голову! Скажіть, як себе почуваете?

І вона, підійшовши до ліжка, взяла його за руку. О. Нестор іще раз застогнав, потім звільна замкнув очі, посинїв і зробився мов неживий. — Пані, ви його добити хочете! — скрикнув садівник. — Уступїться! Бачите, він умирає! Пані Олімпія хотїла було розлютитися на таку безцеремонність цього мужика, але вид зомлілого о. Нестора був такий страшний, його рука так сильно похолодїла і зробилася мов деревяна, що вона мимоволі відступила набік. Та проте вона не хотїла вийти з хати, поки садівник не вийшов уперед неї. (Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Уродини Томи Джеферсона

Цього року в день 13. квітня, припадає двіста-літня річниця народження Томи Джеферсона.

Обходини тої річниці започаткував по цілій країні спеціальний Комітет Пів-століття Закону про Свободи, почесним головою якого є президент Рузвельт. Зроблено заклик до шкіл по цілій країні, до цивільних організацій, братств, рідних церков, щоби брали участь у святкуванні, щоби тим виявити віру американців в демократичні ідеї, горячим прихильником яких був Джеферсон. Звернулись теж до губернаторів та мейорів, щоби видали відповідні заяви. Певно, що обидві палати конгресу теж відзначать ту подію. Підготовляються радіові програми, в яких буде говоритися про значіння історичних документів, які Джеферсон або сам писав або які були написані під його впливом.

Найбільш визначною працею Джеферсона було написання Заяви про Незалежність а всі його писання, промови, книжки, листи, перебігати вірою в людську гідність, в порушенні, природні права і свободи людини та глибоким стремлінням завести в Америці демократичний спосіб життя.

Довге, повне подій життя Джеферсона можна поділити на чотири періоди: праця для Американської Революції, його законодавчі реформи в рідному стейті Вирджинії, два речення президентом Злучених Держав і спокійні роки на відпочинку.

Хоч син заможного землевласника Джеферсон не мав того класового упередження, яке в його добу розднувало земельну аристократію від бідних кольтонів. Ще будучи хлопцем, він взяв собі за лозунг: "Спротивитися тиранії та слухом Богові". Цей лозунг був провідним для нього, коли він приєднався до визвольного, революційного руху за незалежність Американських кольтонів.

Також ще замолоду привязався до мистецтва, яким цікавився все своє життя. "Три річі захопили мене", казав він, "це — математика, музика і архітектура". Він був добрим скрипаком і коли в 1770 році згорів його дім, одна річ, яку він врятував, це була його скрипка. Його новий дім в Монтисело побудовано цілком згідно з його власними планами і понині є одною з перлин американської архітектури ранньої доби. Але все зростаюче стремління визволення від Британії займало більше і більше його часу і думок.

Як революціонер Джеферсон залишив чимало важних документів в справі кольтонів. Його "Загальний Погляд на Права Бритійської Америки", що спочатку було написано як інструкція делегатам до Вільямсбургу в 1774 році, багато людей зустріло зауваженням, що то "надто сміливо в теперішніх обставинах". Але разом з "Відповіддю Півночі", написаною пізніше, це стало основою Заяви про Незалежність. Другий "Континентальний Конгрес" призначив комітет з п'яти осіб, якому доручено накреслити Заяву, але вони звернулись з тою справою до Джеферсона. Один англійський історик заявив, що Джеферсон "вклав душу країни в маніфест". Він так ясно, з такою силою виявив завдання Американської Революції, що мало є подібних документів в світовій історії.

Після Революції Джеферсон взявся за законодатну реформу в стейті Вирджинії, спочатку як член Палати Делегатів, а пізніше як губернатор стейту. Його стараннями, Вирджинія мала кращі поступові, ре-

волюційні та демократичні закони, ніж де небудь в світі на той час. Противник класового упередження він добився усунення законів про відчуження наслідкування привилей та права першого в роді, тим самим наносючи удар політичній і економічній силі земельної аристократії, щоби "відкрити шлях для аристократії духу і таланту". Він відокремив церкву від уряду. Ввів систему народної освіти. Він також змагався проти невірності та був за загальну рівність. В своїх реформах він все був далеко спереду від оточення і від часу. Щойно пізніші покоління доглядали за остаточним переведенням тих реформ у життя.

Після губернаторства він вернувся до конгресу. Протягом наступних років він був урядовим представником на різних торговельних переговорах з іншими країнами, посланником до Франції, секретарем державних справ, заступником президента Злучених Держав і зрештою президентом.

Джеферсон був президентом два речення. Але ще до того розвинулась його історична опозиція до теорії Александра Гемілтона про владу. Гемілтон був за міцний центральним урядом, за розвитком торгів та індустрії. Джеферсон бажав бачити Злучені Держави як федерацію агрикультурних демократичних стейтів, майже кожний з повною стейтовою автономією та обмеженою владою центрального уряду. З тої опозиції розвинулась американська двох-партійна система уряду.

Протягом двох реченств, Джеферсон, будучи президентом, зробив багато, аби зменшити пишність, яка оточувала президента. Чимало членів ремонії, упрости офіційні прийняття та старався всяким способом наблизити себе до народу. Будучи президентом старався перевести ті ідеї, якими керувався як ще був губернатором у Вирджинії. Найбільш визначними були його два досягнення.

В 1798 році, вслід за Французькою Революцією, коли в країні запанував протичужинський настрої, федералістам, прихильникам Гемілтона, вдалося провести через конгрес закон проти чужинців. Згідно з тим законом від чужинців вимагалось не 5, а 14 років життя в Злучених Державах, щоби стати громадянином цієї країни. Дозволено депортування чужинців без суду. Вважалося за злочин публікування "фальшивих, скандальних та образливих писань" проти президента, конгресу чи уряду. Джеферсон тому противився і, коли став президентом повернув назад п'ятилітній період чекання на громадянство, а інші розпорядження закону проти чужинців самі по собі вмерли природною смертю.

Його другим досягненням, певно найбільш далекоюглядним за часів президентської кар'єри, була купівля Луїзіани в 1803 році. Через ту купівлю Злучені Держави дістали цілу долину ріки Місісіпі від Алегане до Раки Мавтенс. За ту територію, яка стала серцем краю, заплачено Франції \$15,000,000.

Джеферсон вернув до приватного життя на відпочинку в 1809 році. Вернувся до Монтисело, аби там прожити останні сімнадцять років свого життя. Свій час ділив поміж працею на фермі та студіями. Він писав статті до наукових журналів в Європі та провадив величезну кореспонденцію зі своїми прихильниками по цілому світі. Збереглося поперх 16,000 його листів, більшість з них були написані за останній

СЕКРЕТАР ВІЙНИ ГЕНРІ СТИМСОН, котрий видав недавно зарядження, що люди на службі в збройних силах краю не мають брати участі в політичних кампаніях. Дехто каже, що це відноситься й до президента Злучених Держав, котрий прещень є начальником збройних сил.

період його життя. Постійно зацікавлений освітою, він задовбив Вирджінський Університет в Шарлотсвилі.

Джеферсон помер 4. липня 1826 року, п'ятдесят років після підписання Заяви про Незалежність, документу, який завше буде зв'язаний з його іменем. У всіх своїх писаннях він закликав своїх співгромадян тримати "неохочібною" вірою в права людини та народоправство. Після його смерті поміж його паперами знайдено нарис гранітного пам'ятника, який він хотів, щоби поставили на його могилі. На тому пляні було написано: "Тут поховано Томаса Джеферсона, Автора Заяви про Незалежність, Статуту Вирджинії про Релігійну Свободу та Батька Вирджінського Університету".

Як Німці Грабували Український Нарід

МОСКВА (ОНА). — Як німецька армія захопила Україну, то кожна працездатна людина, якщо не пішла в партизани, або не втіла втекти з дому й ховатися по лісах, була зведена на працювати в користь наїздника. Десятки тисяч українських працівників опинилися в німецьких фабриках воєнного виробництва, на фарамах німецьких верховодів, або десь в приморських краях при будові фортифікацій. Від силою висланих з України людей не було ніякої втістки, хіба що кому вдалося втечи і розповісти, як саме німці знущаються над українськими людьми. Минулої осені, рідний вивезених закордон українських робітників одержали від них друковані листи, в яких описувалось, що їм придалася би тепла одіж, яку можна переслати в призначене місце без ніякої оплати. Німецька влада дуже жаліє, що українські робітники не мають в що одягнутися і мусять мерзнути. Почтові у-

рядовці дістали інструкції, що як хто принесе до пересилки в Німеччину одніня, черевки, чоботи, кожухи, чи баранкові шапки, то це все буде негайно переслано в призначене місце задурно. Можна переслати також верети, хустки, кашубі, сведри, рукавиці й інші річі, які на думку родини, можуть придатися вивезеним закордон людям.

Кажуть, що діставши таку вістку за власноручним підписом члена родини, багато людей зносило на пошту останню одіж і просило переслати її на адресу брата, чи сестри в Німеччині. Почтові урядовці виконували все по припису і казали, що одніня буде переслана, та що пересилаючі одержуть відповідь з посылкою. Розуміється, що ніякої відповіді і посылки, що пакунок дійшов в призначене місце, ніхто не одержав. Вся знесена на пошту українськими людьми одіж була роздана німецькій армії в Україні. Як советська армія забрала німців в полон, то показалося, що навіть жіноче одніня не було переслане в Німеччину. Німецькі воєнки були шовдягані в жіночі кожухи і виглядали як пудала.

Минулого літа німці також збирали зимову одіж в Україні і казали, що перевезуть її для полонених українських воєнків. Але нарід не дуже цюму вірив і мало хто зносив німцям зимове одніня. Не маючи успіху, німці придумали інший спосіб. Вони загравали на рідний сантимент й казали, що український нарід не може дозволити, щоби перевезені в Німеччину українські робітники й робітничі ходили оддерті й мерзли.

Такий поступок німецької окупаційної влади в Україні можна сміло назвати плянованим грабунком. Чого німці не потрапили забрати силою, те видурили від українських людей придуманими листами, які казали підписувати нещасним жертвам в німецькій каторзі.

EVERYBODY TO SHOOT STRAIGHT With Our Boys! BUY WAR BONDS

ВСІ НАРОДИ ЖЕРТВУЮТЬ СВОЮ КРОВ ДЛЯ ВОЯКІВ. — Понад сто мужчин і жінок, які разом представляли 28 національностей, що живуть у місті Нью Йорку, зявились в своїх національних костюмах в центрі Червоного Хреста для Жертводавців Крови, 2 Іст 37. вул., аби дати кров для збройних сил краю. Це була знаменита демонстрація мирного пожиття різних народів в одному місті. Деякі більші групи заштували для себе особні святкові дні для жертвування крові на цю ціль.

Нью Йорк і Околиця!

ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА, ЩО СВІТОВОЇ СЛАВИ УКРАЇНЬСЬКА ПІЯНИСТКА

ЛЮБКА КОЛЕСА

виступить з власним концертом в Нью Йорку в ТАВН ГОЛ (на 43 вулиці, між Таймс Сквер і Шестою Евуно)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18. КВІТНЯ 1943

Початок година 8:30 вечером.

Тикети можна дістати в тих самих місцях, як це вже було проголошено. Всі тикети, закуплені на день 21. лютого, є важні на цей концерт.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Аматорський Кружок "Зоря" для Українського Музею.

В неділю, 4. квітня відбулось в Нью Йорку в галі при 217 Іст 6-та вулиця вистава пєси "Дівочі Мрії", яку відіграв Аматорський Кружок "Зоря", який вже п'ять літ існує при церкві св. Юрія. Головою того Кружка є п. Н. Сосницький, секретарем Іван Поліанський, касером К. Добрянський. Через цілий час свого існування Кружок "Зоря" старався працювати для добра своєї церкви і народу. Найкращий доказ тепер, коли Заряд Музею проголосив Велику Музейну Кампанію, так сейчас члени Кружка порадилися, що треба дати якусь жертву на розбудову Музею і Бібліотеки. Тому, що в касі не мають грошей, бо постійно дають вистави на різні добродійні цілі, ухвалили дати вистави на дохід згаданих інституцій.

Іхні думки і слова не були без діл. Як задумали, так і зробили. Навчилися представлення "Дівочі Мрії" і вже відіграли в Нью Йорку, а відіграють в Пасейку, Джерзі Сіті і Брукліні.

Найкраще вивязалися за своїх ролі: пані А. Сосницька в ролі Орисі, пані Добрянська в ролі матері, п. М. Перчишин в ролі Харка, п. Ф. Бражник в ролі Нечіпіра та панна Анна Романок, в ролі Мотрі. Це не має означати, щоби інше не мали добре грати. Ні, але вище згадані особи мали труднощі до відіграючи ролі і вони враз прекрасно вивязалися зі своїх завдань. Хотівши однак зложити признання, то треба всім це зробити, бо вистава направила буда відіграна чудово.

Надзвичайно гарне вражіння зробив на загал гурт. Звичайно гурт у представленнях виходить слабо. Та тут на велике диво гурт прекрасно виглядав. Стрій рухи, розмови, а вже найкраще виходили співи. Але і не дивини, бо гурт підготовляв і вчив співи загальною знанням і талановитим та дуже ідейним п. Т. Онуфрик. В тім велика заслуга п. Онуфрика, що він теж щиро відноситься і до справи Музею, а то рік тому навіть давав концерт зі своїм церковним хором на дохід Музею.

В часі перерв були промови студентів Українського Каледжа зі Стемфорду: Володимир Паски і Ярослав Данильчук. Промовляв також о. Іван Лазар, що рік тому приїхав з Європи, а який тепер учителем в Гай Скул в Стемфорді, а також є сотрудником в Нью-арку, Н. Дж. На кінець про-

мовляв о. Нестор Феціна з Нью Йорку.

В часі перерв пригравали на мандолінах молоденькі панночки, Оля Добрянська і Роза Рутковська з чуттям і добрим темпом.

Вистава гарно підготовлена і надзвичайно добре відіграна, прекрасні співи і гарні промови зробили велике вражіння на прихвильні. Натішилися, розібралися і почули гарних промов.

По промовах деякі піддали думку, щоби перевести збірку на Музей. Енергійні жінки поклякали молодих дівчат, а ті пішли зібрати і зібрали \$71.91. Як отець Нестор Феціна згадав, то навіть той одиї цент є важним і кінечним і буде житий на добру ціль.

Отець ігумен М. Марків віддав на цей вечір галю цілком задармо, за що належить щира подяка. Як і дяка усім аматорам та публіці й жертводавцям.

Та не можна забути ще за п. Н. Сосницького, голову Аматорського Кружка, котрий якраз може найбільше набігався, наставрався, а то і перший думку подав, щоби таке представлення відіграти на дохід Музею і Бібліотеки.

ПОЛЯКИ ПОКЛАДАЮТЬСЯ НА АТЛАНТИЙСЬКИЙ ЧАРТЕР.

ЛОНДОН (ОНА). — Польські політики в Лондоні опинилися в дуже неприємнім становищі. Через сварку за те, де має бути польська границя на сході, дополітикувались до того, що англійська цензура заборонила їм писати про східну границю будучої польської держави. Польська преса вже мала написані й готові до дру-

ку статті, але в останній хвилі прийшов наказ, що більше про цю справу писати не можна.

Польський уряд також найшовся ні в сих, ні в тих. Реакційній польській кола примусили його заявитися за непорушність передвоєнних границь і тепер генерал Сікорскі старіється знайти вихід з неприємної ситуації. Сікорскі відвідав з президентом Рачкевичем лондонського посадника, лорда Семюела Джозефа і казав йому, що поляки дуже вдячні англійському народові за прийом, який вони дістали в демократичній англійській державі. Вони мають нагоду пізнати велику гостинність англійської нації, а як скінчиться війна, то поляки будуть старатися, щоби навязані приятельські відносини ніколи не перервалися.

Президент Рачкевич заявив, що повоєний світ мусить засновувати на трікких, правдивих демократичних основах, та що польська справа буде вирішена так, аби нікому не було кривди. Поляки покладають великі надії на Атлантійський Чартер, сказав Рачкевич, але про польсько-советську границю не споминав.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІВ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

УВАГА! БРУКЛІН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Українські Громадяни!

СТАРАННЯМ АМАТОРСЬКОГО КРУЖКА "ЗОРИ" при Церкві св. Юрія в Нью Йорку буде відіграно

В НЕДІЛЮ, 18. КВІТНЯ (APRIL 18, 1943)

В УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ДОМІ, при 216-218 Гренд Стріт в Брукліні, Н. Й. в год. 5-її пополуудні

ПРЕКРАСНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

"ДІВОЧІ МРІЇ"

комедо-трагедія в 5-ох діях

Вступ по 55 і 75 центів.

Прихід із цюї вистави призначений на розбудову УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ І БІБЛІОТЕКИ В СТЕМФОРДІ, КОНН.

В Аматорському Кружку "Зоря" виступатимуть такі визначні аматорські сили, як пані Сосницька, пані Добрянська, п. Перчишин, п. Березинський, п. Яновський, пані Ригель, п. Миськів та багато інших осіб. Режисером тої вистави є п. Ф. Бражник. Хор під управлінням п. Т. Онуфрика.

Просимо всіх прийти на цю виставу і допомогти розбудові Українського Музею і Бібліотеки. Заряд Музею.

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІ

в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, одною з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле і сучасне:

"ІСТОРИЯ УКРАЇНИ"

проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО в англійському переводі:

A HISTORY OF UKRAINE

By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення вирийте понижий купон і зашліть за замовленням.

ДО КНИГАРНІ "СВОБОДИ", Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осяту _____ доларів мінор-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійській перекладі.

Імя _____

Адреса _____

Місто _____

Сейт _____

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

Шевченківський Концерт.

Щоби вшанувати 129-ті роковини народження Тараса Шевченка влаштувано концерт заходами Жіночого Хору, до якого входять молоді жінки і дівчата, а хором проводить Ю. Бенешкий. Концерт відбувся в Шопин Скул.

Диригент хору і самий хор доклали багато праці, щоб концерт видав успішно. Ми сподівалися, що прийде чимало української інтелігенції, але так не сталося. Був тільки один одинокий священник. Де були інші в той час, коли сая світила порожніми кристами і це в такий день-свято, яке є серед українців найбільшим святом? Прийшли тільки чорнороби, для яких Шевченко лишив велику спадщину. В нашому місті є велика українська громада, яка налічує до 20,000 осіб, а всіх підчас концерту не було більше як 250 осіб.

Зі вступним словом виступила Розалія Пура. В коротких словах сказала про цюгоричне Шевченківське свято і про Шевченка, а на кінець сказала, хто та за чим старанням відбувається це свято. Вона так своєрідно вложила слова, що всі слухали її з захопленням.

Коли підніслася куртина і співано гми, першою точкою на програмі був „Заповіт“ Шевченка, яку виконав хор. Якощо так мило розливалися голоси, що здавалося, що перший раз чуєш українську пісню. Після того Я. Островський запрошений на цей концерт гість відіграв скрипкове солю. Струни його скрипки брели, як комарі літом, і зливалися в одну гарну мелодію. Це ще більше прикрашувало гру на скрипці, бо Гелен Оніхана сиділа біля піяно і своїми зручними пальцями вдарила по клавішах то слабше, то сильніше. Не диво, що його гучними олдесками двічі звертали, щоб повторити. Особливо гарно вийшла „Серенада“ Шуберта.

Присутна.

ШАМОКІН, ПА.

Свято Шевченка. — Громада оживає.

По довгим застоям в народному житті наша громада починає думати, що прийшла пора, щоб наше життя оживити, як пристало на громаду, що відіграла таку важну роль в українсько-американському житті. От дня 9. травня планується влаштувати величавий „Флаг Дей“, щоб пошанувати наших хлюпців, що є в рядях збройних американських сил, а яких буде вже понад 250, та між якими є поважне число офіцерів. Будуть на святі теж і визначні американці, які вже прибували присутність, як це запевнив нас комітет, зокрема адв. Глова.

Життя наше є тісно звязане з укр.-греко-кат. парохією Преображення, в якій тепер є парохом енергійний о. М. Кузьмак. Заходом цієї парохії, цілоденної школи і Хору церкви Преображення відбувся у нас в неділю 4 квітня концерт в пам'ять Тараса Шевченка — Батька українського народу. Програма була, так би сказати, диточа, бо яких 70 диточок було понад годину на сцені, приковуючи до себе увагу всіх присутніх, яких було поважне число, а між якими бачили ми тутешніх професіоналістів, професорів, адвоката і т. д. Діти поводитись на сцені дуже гарно й дисципліновано. Виступали в гарних строях, теж і народних, з американськими і жовтоблакитними прапорами та тризубами. Розмови вели незвичайно живо, бо були дуже добре підготовані. Немов живими виступали перед нами не тільки картини з життя Тараса Шевченка, але й постаті Володимира Великого, короля Данила, Богдана Хмельницького, Мазепи, чи книжки Ольги, Лесі Українки, Наталі Кобринської і т. п. Усе те виконували діти, влітаючи між розмови відповідні пісні. За дуже совісну підготовку належить Сестрам Службинцям Преч. Д. М. шире признання, як теж і родичам, що посилають диточок на таку науку.

Про Шевченка як перелому в житті українського народу говорив о. М. Кузьмак, порівнюючи поета з великими письменниками інших народів та вказуючи, в чому лежить особлива сила поета, кладучи головну вагу на його пророче слово й мучеництво. Д-р Л. Мишуга пристосував ідеї Шевченка до теперішніх світових зм'ягань, представляючи, що ідеали Шевченка є сьогодні ідеалами не тільки українського народу, але й цілого демократичного світа. Підкреслив, що американські українці саме цього року ввійшли в 50-тий рік тої події, коли то в Шамокіні відбулось перше на

ПОМОЖУТЬ РОМЕЛЕВИ. Так, ці бомби допоможуть Ромелеви бити депо скорше. Американський вояк, що надєжить до летничого відділу, що остається на землі, приготує бомби для літака. Американський літак візьме таку бомбу, повеже її над територію Осі й спустить її там, де вона зробить нам найбільше добра.

американській землі свято в пам'ять Тараса Шевченка, а це з нагоди народин У. Н. Союзу. Свято закінчив спів Хору, під диригентурою п. Дроздяка. Як вступ, так і тут відчувається брак тих молодих співаків, що пішли до армії. Але проте ще залишилися добрі голоси, з яких ще можна мати гарний хор. Треба врити, що при загальнім пробудженню і хор набере більшого запалу до нової праці.

Свій.

10% SAVED NOW OR 100% TAKEN BY THE AXIS LATER!

BUY WAR BONDS

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ІОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подіяєва Січ, від. 8, повідомляє, що на звичайній зборі відбувся в неділю, 18 квітня, в годині 2. пополуноді, в Укр. Клубі, 13 Вашингтон ул. Просимо членів прийти і виринати свої вкладки. — В. Комар, предс.; В. Мандалік, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, відбулись в неділю, 14 квітня, за рах. до Ст. Божий, де звичайно. Секретар.

ФІЛІДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбулись в суботу, 17 квітня, в годині 8. вечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фіт ул. Просимо членів прийти і виринати свої вкладки. — Уряд.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбулись в неділю, 18 квітня, в годині 2. пополуноді, в галі церковній. Просимо всіх членів зійтись на означений час. Напомінаємо довгочасних членів, щоб сповнили свою належність, бо інакше будуть сусидовані. Хто хотів би вступити до У. Н. Союзу, хай зголоситься на збори або до секретаря. Візьмаємо родичів, котрі мають дорослі діти в молод. департаменті, переписати їх до старших членів. — І. Савчак, предс.; К. Мильно, кас.; І. Маркович, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбулись в суботу, 17 квітня, в годині 6. вечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фіт ул. Кожний член повинен прийти на збори, бо є важні справи до пологодження. Рівнож просимо заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січ, бо в протинний раз будуть сусидовані. — Т. Наконечний, фін. секр.; 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ПЛЕРІФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Фрнка, від. 372, відбулись в суботу, 17 квітня, в годині 8. вечір, в домі 122 Лібберті Стр. Просимо всіх членів прийти на збори. Довгуючі членів повинні виринати свої вкладки. — Ю. Голіський, предс.; В. Реновель, кас.; І. Яремко, секретар.

КВІВЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діни Марії, від. 112, буде мати свої збори в неділю, 18 квітня, за рах. до Ст. Божий, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть мати дуже важні справи до пологодження. Треба уважити якесь жертву на добру ціль з нагоди Великих Свят. — За уряд: Марія Леска, предс.; Катерина Габрієльська, фін. секр.; Парвиз Ризун, кас.; Момішкіна Романович, рек. секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбулись в неділю, 18 квітня, в год. 12:30 пополуноді в галі 1944 В. Трі ул. Шаповні членів, коли маєте дітей, або маєте знайомих, що мають діти, що це не є членами У. Н. Союзу, то просимо прийти з ними і вписати їх в членів. — За уряд: І. Мегас, предс.; І. Сливка, кас.; П. Хозин, рек. секр.; А. Факус, фін. секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх своїх членів і членів, що квартальні збори відбулись в неділю, 18 квітня, в годині 2. пополуноді, в Українській Хаті, 2240 Грейвінг ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до пологодження, а конче треба їх пологити. Рівнож просимо членів прийти до собою нових членів і вписати до У. Н. Союзу, бо не є добро тих членів, котрі до нього належать. — За уряд: Ів. Крупка, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Квартальні і місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбулись в суботу, 17 квітня, в 8. год. вечір, в церковній галі, 28 Іст 7. ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — П. Забавчук, предс.; І. Мартинчик, кас.; М. Ликтей, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбулись в неділю, 18 квітня, в годині 5. пополуноді, в церковній галі на Грінвіч Еве. Просимо всіх членів і членів, місячних і позамісячних, прийти на збори, бо є важні справи до пологодження. Напомінаємо довгочасних членів, щоб виринали свої місячні залегості. Просимо також не забувати за приєднання нових членів, як старших так і дітей. — Василь Карий, предс.; Василь Блашук, кас.; Ізко Михайлович, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГЛЯКН

Дня 12 квітня 1934 р. по довгій недугі, помер у 59. році життя **ІОСИФ БРИНГІЛІВІЧ**, член Тов. Запорозька Січ, від. 388 У. Н. Союзу, в Честер, Па. Похійний похованн в селі Бланк, повіт Самбір, Галичина, Зас. Україна. Полина у смутку жону Юлію, два сини: Михайла і Тимка, та дві доньки: Розалія і Параскєвья.

Похорон відбувся в п'ятницю, 16 квітня, в год. 9:30 рано за укр. пропса, червоні Пресвітері Марії, Third and Ward Sts., Chester, Pa. Просимо всіх членів відділу 388 на похорон, котрий відбується в 318 Townsend St., Chester, Pa. В. Р. П. С. Коваль, секр.

Дня 1. квітня 1943 р. помер у 64. році життя **ІВАН БУРКЕВИЧ**, член від. 24 У. Н. Союзу в Реннін, Па. Похійний похованн з міста Бзу-піль, Галичина, Подишн у смутку жону і 3 дітей. — В. Р. П.

Дня 4. квітня 1943 р. помер у 51. році життя **ВОЛОДИСЛАВ БУРКА**, догройтій член відділу 24 У. Н. Союзу в Реннін, Па. Похійний похованн з міста Кра-котівці, Галичина, Подишн у смутку жону, 3 сини і дочку. В. Р. П. М. Щур, секр.

Дня 28. березня 1943 р. померла в 61. році життя **АНТОНІНА БІГУНЯК**, членка від. 195 відділу У. Н. Союзу в Піксідла, Н. Й. Похована із села Пинька, повіт Горлиць, Галичина. Похійна полишила в смутку мужа і шестеро дітей. Два сини, один слугує при війську, 4 доньки, два внуки і брата. — В. Р. П. Андрій Бигуляк, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитрія, від. 288, відбулись в неділю, 18 квітня, в годині 2. пополуноді. Уряд має важні справи до пологодження, тому просимо членів прийти на збори. За уряд: Юрій Завойський, Дмитро Мушастий, Андрій Лашчак.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Тов. Дістер, від. 361, повідомляє своїх членів, що квартальні збори, які мали відбутись 10. квітня, не відбулись з огляду на представств, а відбулись в суботу, 17 квітня, в годині 8. вечір, в Парохіяльім Домі, 217 Н. 6-та вулиця в Нью Йорку. На ці збори всі членів повинні прийти на час, бо є важні справи до пологодження. Комітет, комісія здаватиме квартальний звіт. Також проф. Чубатий має інтересний відачт. — За уряд: Степан Ковальчук, предс.; Мартин Малєвич, рек. секр.; Петро Кучма, фін. секр.; Іван Філічич, кас.

ФІЛІДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Фрнка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулись в неділю, 18 квітня, в годині 1. пополуноді, в домі Тов. М. А. Горожан, 847 Норт Фрэнклин ул. Просимо членів прийти на ці збори. Починаючи від місяця травня збори будуть відбуватись через літній час в третю суботу по першій, в годині 7. вечір. Тому, що є деякі справи і треба заплатити, бо в літній час тяжко членів притягнути на збори. Секретар здасть звіт з союзової кампанії за приєднання нових членів. — С. Чорномаз, секр.

АСТОРИЯ, Д. АР. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбулись в суботу, 17 квітня, в год. 7:30 вечір, в галі Укр. Дем. Клубу, 31-14 Грєд Евеню. Просимо всіх місцевих і позамісячних членів і членів прийти на ці збори, довгуючі членів мають прийти і виринати свій догв; в протинний раз будуть сусидовані. Хто має приятелів, знайомих, або дітей, котрі це не є членами У. Н. Союзу, хай впишуть їх в членів, а ви отримаєте нагороду за кожного нового члена. Не прийняти на зборах член чи урядник, згідно до статуту, підлягає карі. — М. Левицький, предс.; Гр. Василік, кас.; П. Барнич, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбулись в четвер, 15 квітня, в годині 7:30 вечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фіт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до пологодження. Довгочасних членів просимо виринати свої залегості, бо в протинний раз будуть сусидовані. — А. Бусько, рек. секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулись в неділю, 18 квітня, в галі парохіяльній, 803 Фронт Стр., в годині 2. пополуноді. Просимо членів прийти на означений час. Напомінаємо тих членів, що звикли відтяти вкладки тих членів, що коли не заплатять цього місяця, будуть сусидовані, як старші так і діти. — За уряд: П. Натанський, предс.; І. Федорак, секр.

ПОТРІБНО МУЖЧИН до праці у фабриці. Постійна робота на праці, добра платня в початках з опертіймом. Голосіть, або телефонуйте: MA 2-7786 для назначенія стрічки. 70-5

BRITEX MFG. CO. Jacobus Avenue—Tompkins Terminal South Kearny, N. J. Беріть Bus No. 1 до South Kearny

ПОШУКУЮ СТАРШУ ЖЕНЩИНУ варити на селі в гарній околиці недалеко New York-у. Також потрібний старий чоловік до роботи на королі та нагайні коло хати. Пара може бути жонатя. Голосіть: Mr. G. CHANDROWSKY, 680 — 4th Ave., Brooklyn, N. Y. Telephone: SO. 8-5132.

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕР вуглевих, газових, нафтових, отримав парю в гарячому водю, як також усі нові печі можете дістати в **STOVE MFRS CORP.**, 182-186 Mulberry St., Newark, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні неаліти чоловіків і жінок — Шкіра.
- Аналіза крові для подругого свідощтва.
- Гемороїди й желваки лікується 6е-операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST. NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697. Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслугов. X & Флюроскоп.—Екзамінація \$2.00

НЬО ГЕРВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любої, від. 370, відбулись в неділю, 18 квітня, за рах. до сакешенно в церкві, в церковній галі, 127 Парк ул. Шановні членів, вам не лікує, на ставоси в нашій галі, тому серіозно кличемо всіх членів на збори. — П. Воланік, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сімпар, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Россафта, від. 247, відбулись в неділю, 18 квітня, в годині 2. пополуноді, в галі парохіяльній. Прийняти на зборах всіх членів є конечна, бо маємо важні справи до виринення. Довгуючі членів виринати свої догви на шіх зборах, бо інакше будуть сусидовані. Не прийняти на зборах член підлягає карі згідно з статутом. — М. Якула, предс.; П. Пасняк, кас.; А. Пайн, секр.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН і вище **ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ**

KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга ширя і чесна
383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

зараджує погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low cost \$150.
Telephone: GRamercy 7-7461

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєт, похоронами в БРОК, БРОКЛІН, НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦІ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL, 707 Prospect Avenue, (cor. E. 185 St.) B R O N X, N. Y. Tel.: MEtro 5-6577

Джєтер покінув носія смолоскина, котрий був тільки локлю, напнятою на шнурх. Він відбув уже свою роботу.

Він стягнув на себе вистрїли Грені, і її револьвер був уже тепер порожний.

Вони виповзли наперед у темноту, аби підпалити частокіл і взяти в неволю його оборонців.

Тимчасом Даріна застрашена зісунулася по драбині, приставленій до головної брами, аби її відкрити ворогові.

Між тим Даріна застрашена зісунулася по драбині, приставленій до головної брами, аби її відкрити ворогові.